

Česká školní
inspekce

Hodnoticí aktivita

Koňská zubařka

Anotace

Hodnoticí aktivita Koňská zubařka se zaměřuje na cílený rozvoj jedné z klíčových komunikačních dovedností – naslouchání, jejíž důležitou složkou je porozumění naslouchanému textu a schopnost z něj vybrat klíčové informace, s nimiž se dále pracuje.

Hodnoticí aktivita pracuje s běžnou rozhlasovou reportáží. Ukázka je vybrána z programu Odpolední Junior ČRo Junior, takže je uzpůsobena dětem a mládeži. Obsah ukázky je populárně-naučný – jeho cílem je ne příliš složitou formou příjemce seznámit s výběrem odborných informací z oblasti práce koňské zubařky. Ověřuje se dovednost pozorného naslouchání, výběru informací a jejich zpracování.

Komplexní systém hodnocení, CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_001/0000751

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Věk – cílová skupina

5. ročník ZŠ

Časová dotace (rozsah výuky)

1 vyučovací hodina

Znalostní a kompetenční předpoklady žáků

Dovednost naslouchat, soustředit se na mluvený projev a vybírat z něj klíčové, resp. jakkoliv podstatné informace.

Dovednost v mluveném projevu odlišovat podstatné informace od nepodstatných, vybírat potřebné informace a zaznamenávat si je.

Dovednost získané informace využívat k vlastnímu uvažování – např. vytvářet smysluplnou a srozumitelnou definici.

Prostorové a materiální požadavky na realizaci

Ukázka populárně-naučného mluveného komunikátu (např. z některého rozhlasového pořadu pro děti či mládež – v této hodnotící aktivitě pracujeme s reportáží Koňská zubařka má pro strach uděláno. Ošetřuje i velbloudy, kterou dne 4. června 2020 vysílal Odpolední Junior; stanice Český rozhlas Junior. Čtyřminutový program se věnuje činnosti Kateřiny Mezerové, pečovatelky o chrup koní – dostupné on-line v archivu ČRo Junior, odkaz viz Zdroje. Lze však vybrat jakýkoliv jiný populárně-naučný program, např. z archivu právě Českého rozhlasu Junior.).

PC, notebook (k přehrání ukázky).

Vzdělávací obor

Český jazyk a literatura

Očekávaný výstup

ČJL-5-1-02 rozlišuje podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává.

ČJL-5-1-03 posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení.

ČJL-5-1-04 reprodukuje obsah přiměřeně složitého sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta.

Hodnocená klíčová kompetence

Kompetence k řešení problému: vyhledá informace vhodné k řešení problému, využívá získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.

Kompetence komunikační: naslouchá promluvám druhých lidí, porozumí jim.

Podrobnější informace k hodnoceným schopnostem a dovednostem klíčové kompetence

Při řešení hodnoticí aktivity budou žáci uplatňovat následující schopnosti a dovednosti:

- naslouchání populárně-naučnému komunikátu;
- rozlišování podstatných a nepodstatných informací dle zadaných otázek;
- zaznamenávání informací;
- reprodukce získaných informací dokazující porozumění mluvenému komunikátu;
- využití získaných informací, např. k tvorbě definice či vlastní činnosti.

Součástí hodnoticí aktivity

- Koňská zubařka – hodnocení
- Koňská zubařka – pracovní list
- Koňská zubařka – přepis poslechu

Struktura a organizace realizace hodnoticí aktivity

1. Evokace: Nejprve evokujeme představy žáků spojené s tématem komunikátu, který budou poslouchat, zde s povoláním koňské zubařky:
 - *Už jste někdy slyšeli o tom, že existují zubaři, kteří ošetřují chrup koňům?*
 - *Jaké vlastnosti takoví lidé asi musejí mít?*
 - *Jaké činnosti asi vykonávají?* atd.
2. Představení ukázky: *Budeme poslouchat čtyřminutovou reportáž s názvem Koňská zubařka má pro strach uděláno o Kateřině Mezerové, která se tomuto povolání věnuje.* Evokujeme představy žáků spojené s názvem ukázky:
 - *Co znamená, že má pro strach uděláno?* (evokujeme význam frazému)
 - *Čeho se asi může obávat?*
3. Zadáme žákům úkol: zodpovědět otázky k textu. Např.
 - a. *Koho Kateřina Mezerová v reportáži ošetřuje? Co o něm víme? Jaký problém má?*
 - b. *Co musí koňská zubařka dodržovat při ošetřování koní?*
 - c. *Jaké vybavení k ošetření koňského chrupu koňská zubařka potřebuje?*
 - d. *Jaký zákrok Kateřina Mezerová v reportáži provádí?*
 - e. *Která další zvířata Kateřina Mezerová ošetřuje? V čem je jejich ošetřování jiné oproti ošetřování koňů a proč?*
 - f. *Jak může kontrola zubů koním pomoci? Jak častá by měla být?*
 - g. *Jaká byla cesta K. Mezerové ke koňské zubařině?*
 - h. *V jakých situacích K. Mezerová koně neošetří?*
 - i. *Jaké charakteristiky má koňský chrup? Co znamená, že koně mají hypsodontní chrup? Jak se chrup koní liší od chrupu lidského?*
 - j. *Proč K. Mezerová zuby nevrťá?*
 - k. *Jak byste se mohli stát koňským zubařem?*

Doporučujeme komunikát pustit dvakrát. Žáci naslouchají a zaznamenávají si odpovědi na předložené otázky.

4. Provedeme kontrolu odpovědí, a to buď individuálně, nebo s celou třídou.

Rozsah hodnocení

Hodnoceni mohou být všichni žáci. Hodnotíme kvalitu odpovědí jednotlivých žáků, příp. také v které etapě naslechu danou informaci byli schopni získat (pokud se v ukázce tatáž informace opakuje – viz poznámka výše).

Obměna hodnoticí aktivity ve výuce

Bylo by též možno hodnotit u žáků sociální a personální kompetence, konkrétně do jaké míry je žák schopen spolupracovat ve skupině, nakolik se aktivně zapojuje do činnosti skupiny a nakolik přispívá k diskusi ve skupině a řešení úlohy – konkrétně tím, že bychom po druhém poslechu žáky rozdělili do menších skupin (max. čtyřčlenných) a nechali je odpovědi vzájemně si porovnat a zformulovat.

Hodnoticí aktivitu je také možno rozšířit o další vyhledávání informací, např. v elektronických zdrojích (lze např. definovat některé termíny, které se v komunikátu objevují – složení zubu, dentin..., případně vyhledávat více informací o chrupu koní či o oboru koňské zubařiny atd.).

Zadání úloh lze obměnit – např. místo otevřených otázek lze užít otázky s výběrem možností či dichotomické otázky pravda/nepravda apod. Otevřené otázky však považujeme za nejvhodnější vzhledem k možnosti kontroly uvažování žáka (a netipování).

Zdroje

Ukázka: <https://junior.rozhlas.cz/konska-zubarka-ma-pro-strach-udelano-osetruje-i-velbloudy-8218620>; cit. 26. 10. 2020.

Odkaz na poslech: <https://www.mujirozhlas.cz/vybrali-jsme-pro-vas/koni-na-zuby-nekoukej-pro-katerinu-mezerovou-neplati-je-konskou-zubarkou>; cit. 14.01.2025